

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Zofia Rybicka-Szkibiel

Sędziowie: SA Jolanta Hawryszko

SA Urszula Iwanowska (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2013 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

przy udziale zainteresowanego A. H.

o obowiązkowe ubezpieczenie społeczne

na skutek zażalenia R. J. na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 listopada 2012 r., sygn. akt VI U 2902/12,

postanawia: zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że je uchyla.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko

Uzasadnienie:

Decyzjami z dnia 26 lipca 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że A. H. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek R. J. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 10 sierpnia 2004 r. do 30 października 2004 r. oraz od 11 sierpnia 2006 r. do 1 września 2006 r. i w związku z tym płatnik zobowiązany jest do opłacania za A. H. składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Odwołania od powyższych decyzji złożył płatnik składek R. J..

A. H. zmarł w dniu 17 maja 2012 r.

Postanowieniem z dnia 2 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174 § 1 pkt. 1 k.p.c. wskazując, że sąd zawiesza postępowanie w sprawie z urzędu w razie śmierci strony.

Z powyższym orzeczeniem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodził się R. J., który działając przez pełnomocnika, w złożonym zażaleniu wniósł o jego uchylenie i zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący zarzucił, że w niniejszej sprawie nie było podstaw do zawieszenia postępowania, bowiem śmierć zainteresowanego w sprawie dotyczącej jego praw osobistych, które nie wchodzą do spadku i nie przechodzą na spadkobierców nie wywołuje zawieszenia postępowania. Zdaniem skarżącego, w tego rodzaju sytuacji merytoryczne rozpoznanie sprawy w części dotyczącej zainteresowanego staje się bezprzedmiotowe i w związku z tym postępowanie

w części dotyczącej udziału zainteresowanego powinno być umorzony stosownie do treści art. 355 § 1 k.p.c. (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1960 r., IV CR 565/59, OSNCK 1960/4/116).

Dalej płatnik składek podniósł, że zawieszenie postępowania na podstawie art. 174 § 1 pkt. 1 k.p.c. wchodzi w grę jedynie wówczas, gdy istnieje możliwość podjęcia postępowania, i to z urzędu, z udziałem następców prawnych zmarłego. W innym wypadku, w razie śmierci strony, postępowanie nie ulega zawieszeniu, lecz umorzeniu, jako że wydanie wyroku stało się zbędne z innych przyczyn (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 1980 r., IV CZ 158/80). Nadto skarżący wskazał, że Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 23 października 2007 r., III A Ua 740/07 (OSA 2009/12/23) stwierdził, iż prawo o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego ma charakter osobisty, jako ściśle związane z osobą zmarłego i w związku z tym nie wchodzi do spadku. Sąd Apelacyjny również wskazał, że w takiej sytuacji po śmierci zmarłego sprawa nie może toczyć się dalej z udziałem następców prawnych zmarłego i winna być umorzona.

Mając na uwadze powyższe skarżący stwierdził, że w przedmiotowej sprawie dotyczącej obowiązku ubezpieczenia społecznego zainteresowanego A. H., w związku z tym, iż sprawa dotyczy praw osobistych zmarłego, które nie wchodzi do spadku, nie może ona być podjęta i kontynuowana z udziałem spadkobierców zainteresowanego. Spadkobiercy A. H. nie będą mieli przymiotu zainteresowanych w sprawie. W związku z powyższym sąd nie powinien był zawieszać postępowania na podstawie art. 174 § 1 pkt. 1 k.p.c., lecz stosowanie do treści art. 355 § 1 k.p.c. umorzyć to postępowanie w części dotyczącej udziału zainteresowanego, jako bezprzedmiotowe.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione.

W wyroku z dnia 4 lipca 2012 r., III UK 130/11 (nie publikowanym) Sąd Najwyższy wskazał, że: „Do praw i obowiązków z zakresu ubezpieczeń społecznych mających charakter administracyjnoprawny nie stosuje się kodeksu cywilnego. Jest więc oczywiste, że te prawa i obowiązki nie podlegają regułom dziedziczenia przewidzianym w kodeksie cywilnym dla praw i obowiązków cywilnoprawnych zmarłego. Ponadto – z tego, że prawa i obowiązki z ubezpieczenia społecznego nie podlegają dziedziczeniu nie wynika (...), iż po śmierci ubezpieczonego ustaje możliwość ustalenia, że pozostawał on w określonym czasie w określonym stosunku ubezpieczeń społecznych. Z niepodlegającemu dziedziczeniu prawa (obowiązku) wynikającego z administracyjnoprawnego stosunku ubezpieczenia społecznego wywieść można, że następcy prawni zmarłego nie nabywają jego prawa, np. do emerytury lub nie przejmują jego obowiązku. (...) w sprawie ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym ustalenie to dotyczy okresu sprzed śmierci i to żądanie nie polega na konstytutywnym – na mocy decyzji – ukształtowaniu prawa, ale polega ono wyłącznie na domaganiu się ustalenia – w sensie potwierdzenia – stanu prawnego, który w określonym czasie i w określonych okolicznościach faktycznych spowodował – z mocy prawa ubezpieczeniowego – określone konsekwencje w zakresie powstania i treści stosunku ubezpieczenia społecznego. Dalej Sąd Najwyższy wskazuje, że decyzja w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia społecznego jest bowiem wyłącznie decyzją deklaratoryjną, na podstawie której strona nie nabywa żadnych praw, bowiem objęcie ubezpieczeniem następuje z mocy prawa, z chwilą ziszczenia się jego ustawowych warunków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r., I UK 256/07, OSNP 2009/11-12/159 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2010 r., I UK 151/09, LEX nr 585708).

Powyższe stanowisko Sądu Najwyższego pozwala na wyprowadzenie wniosku, że śmierć ubezpieczonego nie niweczy interesu prawnego płatnika składek, tego interesu, który dotyczy osobiście płatnika zobowiązanego do sfinansowania z własnych środków części składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe zleceniobiorcy (art. 16 ust. 1 pkt. 4 ustawy systemowej).

Zatem postępowanie z odwołania płatnika składek winno dalej się toczyć. Jednocześnie Sąd Apelacyjny nie wypowiedział się co do dalszego losu postępowania przy udziale zainteresowanego, który zmarł, pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia sądowi pierwszej instancji. Sąd odwoławczy miał na uwadze, że Sąd Okręgowy nie przedstawił żadnego wyводу odnośnie zawieszenia postępowania przy uwzględnieniu jego przedmiotu oraz

okoliczności, że A. H. był zainteresowanym w tej sprawie. Dlatego decyzja Sądu Okręgowego w tym zakresie w ogóle nie poddaje się kontroli sądu odwoławczego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 386 § 1 k.p.c. uznając, że zaskarżone postanowienie winno zostać usunięte z obrotu prawnego zmienił je przez jego uchylenie, co oznacza, że postępowanie w sprawie z odwołania R. J. winno nadal się toczyć.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko